

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертаційну роботу
Шелеметьєвої Тетяни Вячеславівни «Управління розвитком туризму в
Україні в умовах трансформації національної економіки», представлену
на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за
спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним
господарством

Актуальність теми дослідження

Україна знаходиться в центрі Європи та має всі передумови для належного розвитку економіки за рахунок туризму. Будучи однією з найбільш динамічно розвиненою галуззю світової економіки, туризм в даний час намагається зайняти належне місце і в економіці нашої держави. Туристична галузь є специфічним і складним об'єктом управління. Її комплексний та різноманітний характер унеможлиблюють однозначну та категоричну оцінку її економічної ролі та значущості у світовій економіці, національному господарстві окремих країн та регіонів. Тому з методологічної точки зору в процесі підготовки реальних управлінських рішень, стратегій та планів туристичного розвитку мають бути поставлені певні умови та обмеження. Грамотне управління туризмом можливе за умов глибокого розуміння галузевого характеру і проблем всієї економіки в цілому. Управління туризмом в Україні в умовах глобалізації та євроінтеграції вимагає пошуку нетрадиційних підходів і нових поглядів, впровадженні європейських норм і стандартів, тобто удосконалення методів управління туристичною галуззю, розробка й оцінка моделей розвитку сфери туризму в системі державного і регіонального економічного розвитку, розробка економічної політики різних категорій туристичних підприємств, оцінювання потенційних можливостей наявних ресурсів. У цьому полягає актуальність теми дисертаційної роботи.

Відповідність дисертаційної роботи сучасним потребам науки і практики

Актуальність та цінність дисертаційної роботи підтверджується тим, що її положення використовувались у процесі виконання науково-дослідних робіт: Запорізького національного технічного університету: “Туристичний бізнес: світові тенденції та національні пріоритети” (номер державної реєстрації 0111U000341), де автором розроблено організаційно-управлінські засоби досягнення конкурентоспроможності туристичних послуг; “Фактори розвитку міжнародного ринку туристичних послуг” (внутрішній номер наукової теми 07212), де автором запропоновано напрями ефективного менеджменту та чинники підвищення ефективності управління діяльністю в туризмі; “Стратегічне управління готельними підприємствами в умовах глобалізації” (внутрішній номер наукової теми 07215), де автором сформовано організаційно-економічну модель стратегічного управління кластером підприємств готельного господарства; “Туристична галузь в

Україні в період євроінтеграції: теоретичний аспект” (внутрішній номер наукової теми 07218), де автором визначено роль та особливості транспортних послуг як чинника ефективного розвитку туризму в Україні; Класичного приватного університету за темами: “Проблеми та перспективи розвитку туризму в Запорізькому регіоні” (номер державної реєстрації 0110U003964), де автором обґрунтовано підходи до оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу країни як складової забезпечення ефективного управління розвитком туризму та запропоновано методiku оцінювання розвитку туризму, орієнтовану на концептуальну модель планування та розвитку людських ресурсів у туризмі; “Сучасні проблеми модернізації та структурних трансформацій економіки Придніпровського регіону” (номер державної реєстрації 0114U006322), де автором розроблено механізми підвищення ефективності та вдосконалення системи управління розвитком туризму в Україні; “Розвиток національної економіки в контексті сучасної економічної теорії” (номер державної реєстрації 0116U000798), де автором визначено концептуальні завдання державного регулювання сфери туризму в Україні на сучасному етапі розвитку національної економіки.

У дисертаційній роботі Шелеметьєвої Тетяни Вячеславівни знайшов розробку комплекс теоретичних та прикладних аспектів щодо теоретико-методологічних розроблення й обґрунтування теоретичних положень, методологічних підходів і прикладних рекомендацій щодо забезпечення ефективного управління розвитком туризму в Україні в умовах трансформації національної економіки.

Основою дисертаційного дослідження стали багаторічні наукові дослідження автора з ряду проблем, що пов’язані із питаннями економіки та управління національним господарством. Коректне визначення мети дисертації та послідовне вирішення сформульованих відповідно до неї завдань дали змогу авторові отримати нові наукові результати, які свідчать про досягнення поставленої мети дослідження та про наявність предмету для публічного захисту.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Ознайомлення з дисертацією дає підставу стверджувати про достатній рівень обґрунтованості і достовірності її основних наукових положень, висновків і рекомендацій. Вони базуються на принципах структурного підходу, системного аналізу теоретичних, методологічних, методичних та практичних основ щодо обґрунтування прикладних засад та інструментів управління розвитком туризму в Україні в умовах трансформації національної економіки, опрацюванні значної кількості економічної літератури, законодавчих та нормативних актів, залученні різноманітних статистико-економічних даних. Отримані здобувачем результати дослідження, сформульовані висновки та рекомендації є науково обґрунтованими, базуються на використанні класичних і новітніх поглядів, підходів до управління розвитком туризму в сучасних умовах.

При проведенні дослідження використані такі наукові методи: логічного узагальнення, узагальнення й систематизації, аналізу та синтезу; схематичного й графічного зображення, статистичного аналізу та розрахунку, стратегічного менеджменту, кластерного аналізу, економетричні методи, кореляційно-регресійного аналізу, когнітивного моделювання, нейронного моделювання.

Інформаційною основою дисертації є закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти Міністерства розвитку торгівлі, економіки та сільського господарства України, Департаменту туризму та курортів України, наукові праці українських і зарубіжних учених, статистичні матеріали Державної служби статистики України, Головного управління статистики областей, закордонні аналітичні матеріали, інформація з інтернет-джерел, власні аналітичні розрахунки й матеріали досліджень.

Характеризуючи дисертаційну роботу, слід відзначити, що основні її наукові положення викладені переконливо і логічно, висновки і рекомендації ґрунтуються на результатах власних досліджень здобувача. Отримані результати в достатній мірі обґрунтовані, мають чіткі кількісні та якісні характеристики і повністю витікають з проведених досліджень. Пропозиції і рекомендації автора характеризуються конкретністю, вони є результатом переконливих розрахунків і мають практичне значення.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Достовірність даного дисертаційного дослідження забезпечується поєднанням глибокого і критичного аналізу та осмисленням здобувачем положень, які містяться в численних зарубіжних та вітчизняних наукових джерелах, з використанням достатньої кількості фактичних даних і науковим обґрунтуванням власних наукових положень.

Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів підтверджується також позитивною оцінкою їх у процесі апробації на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, реалізації їх в конкретних розробках, призначених для використання в роботі органів влади та вищих навчальних закладах, публікаціями у фахових наукових виданнях, монографіях.

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів дисертації забезпечується вагомою джерельною базою, ґрунтовним аналізом нормативно-правового забезпечення досліджуваного процесу, достатньо широким спектром використаних наукових методів, здатністю дисертанта до критичного аналізу та узагальнень.

вперше:

– запропоновано методика оцінювання розвитку туризму, орієнтовану на концептуальну модель планування та розвитку людських ресурсів у туризмі, шляхом введення агрегованого показника – індексу розвитку людських ресурсів туризму. Методика надала змогу зробити висновки та розробити рекомендації щодо посилення стандартів якості підготовки

кваліфікованих працівників готелів і туристичних фірм як важливої оперативної мети стратегічного напрямку розвитку туризму “створення атмосфери гостинності, підвищення якості муніципальних та комерційних послуг”(с. 447-450 роботи та с. 26 автореферату);

– адаптивну модель для управління розвитком туризму на основі застосування нейронного моделювання, зміст якої полягає у відображенні рівня впливу факторів на величину прямого внеску туризму у ВВП України за допомогою статистичної мови програмування та програмного аналізу точності, модель надає змогу повніше визначити фактори, які позитивно чи негативно впливають на розвиток туризму, залежно від ситуації, що може виникнути (с.426-435 роботи та с. 25 автореферату);

– організаційні засади вдосконалення системи координації та розподілу повноважень державних органів влади на основі застосування механізму державно-приватного партнерства в частині регулювання розвитку туризму шляхом створення Приазовської асоціації туризму з окресленням її головної мети та пріоритетних завдань, яка є об'єднанням зусиль представників туристичного сектору для опрацювання юридичних підстав діяльності туристичних агентств і регіональних туроператорів, а також збереження вже сформованої мережі Приазовських туроператорів та агентств. Реалізація запропонованої концепції забезпечує сприяння з боку органів місцевого самоврядування муніципальних утворень, які в умовах децентралізації можуть самостійно визначати форми необхідної підтримки туристичної галузі та її розвитку (с.450-462 роботи та с. 27 автореферату);

удосконалено:

– методологічні підходи до управління розвитком туризму, які, на відміну від існуючих, крім системного, проектного, програмно-цільового, маркетингового, орієнтованого на споживача, кібернетичного, інформаційного, гуманістичного, інтеграційного, мережевого, враховують діяльнісний та ризикологічний підходи. Вони надають змогу розкрити зміст управлінських функцій кожного з трьох суб'єктів управління розвитком туризму, що взаємодіють (органів державної влади, виробників туристичних послуг, туристів – споживачів послуг), а також показати, що результативності в управлінні туризмом досягають завдяки виконанню ними різних видів діяльності; застосувати для оцінювання ризику як фактора, що впливає на умови життєдіяльності в ситуації переходу від невизначеності до визначеності і, навпаки, для виявлення специфіки формування й реалізації управління туристичною діяльністю в умовах зростання невизначеності та ризикованості (с.150 роботи та с. 11 автореферату);

– модель факторів впливу на розвиток туризму в Україні на основі застосування методології когнітивного моделювання та системного аналізу, що надало можливість визначити тенденції, які характеризують ситуацію на цей момент, бажані цілі розвитку, що впливають на розвиток туризму в Україні, систему спостереження за процесами розвитку туризму в Україні, та врахувати їх при обґрунтуванні відповідних управлінських рішень щодо ефективного й комплексного використання наявного туристичного та

курортно-рекреаційного потенціалу країни, підвищення рівня національної економіки й реалізації зовнішньої політики держави (с. 402-409 роботи та с. 24 автореферату);

– запропоновано регресійну модель прямого внеску туризму у ВВП, яка ґрунтується на використанні впливу значущих факторів на розвиток сфери туризму в Україні та відсіву незначущих на основі *t*-критерію Стьюдента, яка має високонадійний і точний коефіцієнт детермінації. Це надало змогу спрогнозувати (надати песимістичний та оптимістичний прогнози) значення прямого внеску туризму у ВВП України з урахуванням найбільш значущих факторів впливу на розвиток туризму в трансформаційних умовах функціонування національної економіки (с. 302-312 роботи та с. 20-22 автореферату);

– методичні підходи до оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу країни як складової забезпечення ефективного управління розвитком туризму, на відміну від існуючих, сформовано основні завдання для кожного з ініціаторів оцінювання (туристичних операторів, власників ресурсів, інвесторів, регіональних і місцевих органів влади, органів самоврядування, державних органів влади) потенційних туристичних об'єктів або ресурсів, території, дестинації, що надасть змогу значно розширити інформаційну основу при визначенні підходів та виборі методів оцінювання туристичного потенціалу (с. 150-168 роботи та с. 15 автореферату);

– систематизацію принципів управління розвитком туризму, яка, на відміну від існуючих, поєднує принципи багатofункціональності, мобільності й стійкості, державної законності, орієнтації на цінності, системності, мотивації, інтеграції, партнерства, що надало змогу розвинути наукові підходи до методології управління, які сприятимуть успішному функціонуванню туристичної галузі в Україні й ефективному розвитку як окремих підприємств і організацій, так і туристичних дестинацій (с. 326-328 роботи та с. 22 автореферату);

набуло подальшого розвитку:

– понятійно-категорійний апарат у частині визначення терміна “управління розвитком туризму”, що, на відміну від існуючих, надало змогу, застосовуючи структурно-логічну послідовність дослідження комплексної категорії, визначити його як процес розробки та прийняття управлінських рішень за допомогою сукупності прийомів і способів впливу на соціально-економічний та складний поліфункціональний суспільний феномен, чинник суспільного розвитку та невід’ємний атрибут сучасних світових глобалізаційних процесів з метою ефективного й комплексного використання наявного туристичного та курортно-рекреаційного потенціалу країни, а також підвищення рівня національної економіки та реалізації зовнішньої політики держави (с. 39-56 роботи та с. 9-10 автореферату);

– систематизація досвіду провідних туристичних країн світу щодо управління розвитком туризму, що надало змогу охарактеризувати моделі управління туризму й обґрунтувати впровадження “європейської” моделі

участі держави в регулюванні туризму в Україні через подібність стратегічних пріоритетів і цілей вітчизняної туристичної політики, а також зазначити важливі умови для ефективного функціонування цієї моделі управління, а саме: доцільність державного фінансування туристичної галузі, що продиктовано необхідністю участі держави у формуванні та просуванні національного туристичного продукту, здійсненні маркетингових досліджень, рекламно-інформаційної діяльності, організації й проведенні міжнародних туристичних виставок, конференцій, семінарів, формуванні інвестиційних проектів з розвитку туристичної інфраструктури (с. 66-81 роботи та с. 10 автореферату);

– зміст поняття “трансформація” як об’єктивно-суб’єктивного процесу змін, реалізації, подолання, перетворення та розвитку системи в цілому, спричинених внутрішніми або зовнішніми факторами чи їх комбінацією, що, на відміну від існуючих, враховує процесний підхід та комплексний характер цієї категорії (с. 55 роботи та с. 10 автореферату);

– система управління розвитком туризму, що надало змогу сформувати концепцію сучасної багаторівневої системи управління розвитком туризму в Україні, яка включає три рівні (макроекономічний, мезоекономічний регіональний, мікроекономічний) та встановлені вертикальні й горизонтальні комунікаційні взаємозв’язки між ними, що забезпечить сталий розвиток туристичної галузі завдяки прийняттю суб’єктами управління ефективних взаємоузгоджених рішень (с.148 роботи та с. 14 автореферату);

– науково-методичний підхід до підвищення ефективності управління розвитком туризму в Україні, який полягає у виділенні напрямів підвищення ефективності та вдосконалення системи управління розвитком туризму (створення Регіональних туристичних інформаційних центрів і їх взаємодія з іншими регіональними центрами; розробка нових форм співпраці між органами місцевого самоврядування та суб’єктами підприємництва; розробка державних і регіональних програм розвитку туризму та методів контролю за їх виконанням; створення умов і впровадження пільгового кредитування заходів, пов’язаних з розвитком туризму; створення місцевих фондів розвитку туризму за допомогою договірних угод між суб’єктами підприємництва), що надасть змогу стимулювати туристичну діяльність, підсилювати взаємозв’язок туризму з іншими сферами соціального, економічного й культурного розвитку країни (с. 379-408 роботи та с. 23 автореферату);

– дієві підходи та інструменти процесу ефективного управління розвитком туризму завдяки визначенню місця, значення програмно-цільового методу управління розвитком туризму в регіонах (розроблення й реалізація цільової програми розвитку конкретного регіону надасть змогу поряд з досягненням основної поставленої мети вирішувати актуальні для рекреаційно-туристичної сфери завдання), що також надасть можливість визначити основні стратегічні напрями розвитку туризму, сформулювати цілі та конкретні завдання, а також намітити план стратегічного розвитку туристичної галузі в майбутньому, передбачити необхідні дії та засоби,

врахувати нові можливості; відобразити ступінь впливу зовнішніх факторів різної спрямованості та умов (політичних, економічних, соціокультурних і технологічних) на функціонування й розвиток туристично-рекреаційного комплексу України та ухвалення стратегічних рішень (с. 410-425 роботи та с. 23-24 автореферату);

– методичний підхід до діагностики стану та проблем туризму в Україні як об'єкта управління, що надало змогу виявити тенденції його розвитку, враховуючи показники за міжнародною системою оцінювання, обґрунтувати та розробити пропозиції щодо ефективного управління сферою туризму й курортів (с. 211-225 роботи та с. 16-19 автореферату).

Достовірність та об'єктивність результатів і пропозицій підтверджується логічною завершеністю виконаної дисертації та апробацією результатів дослідження на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: “Тиждень науки – 2012” (м. Запоріжжя, 2012 р.); “Можливості та розвиток сучасного туризму: світовий та національний досвід” (м. Запоріжжя, 2014 р.); “Тиждень науки – 2016” (м. Запоріжжя, 2016 р.); “Стратегічні імперативи розвитку туризму та економіки в умовах глобалізації” (м. Запоріжжя, 2017 р.); “Сучасні інноваційно-інвестиційні механізми розвитку національної економіки” (м. Полтава, 2017 р.); “Тиждень науки – 2017” (м. Запоріжжя, 2017); “Якість продукції як передумова підвищення ефективності економіки” (м. Київ, 2017 р.); “Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика” (м. Запоріжжя, 2017 р.); “Перспективи інноваційного розвитку економіки: сучасні підходи та напрями” (м. Ужгород, 2017 р.); “Тенденції розвитку економіки у 2017 році: аналітичний та теоретико-методологічний аспекти” (м. Одеса, 2017 р.); “Сучасні тенденції в економіці та управлінні” (м. Запоріжжя, 2017 р.); “Аналіз сучасних тенденцій забезпечення ефективності економіки країни” (м. Київ, 2018 р.); “Наука и образование в современном мире” (м. Караганди, 2018 р.); “Розвиток економіки та управління на світовому, державному та регіональному рівнях” (м. Київ, 2018 р.); “Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики” (м. Полтава, 2018 р.); “Економічний потенціал країни: наукові підходи та практика реалізації” (м. Одеса, 2018 р.); “Тиждень науки – 2018” (м. Запоріжжя, 2018 р.); “Сучасні проблеми менеджменту” (м. Київ, 2018 р.); “Міжнародний та національний досвід суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції” (м. Мукачево, 2018 р.); “Туризм XXI століття: глобальні виклики та цивілізаційні цінності” (м. Пряшів, 2019 р.); “Тиждень науки – 2019” (м. Запоріжжя, 2019 р.); “Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України” (м. Одеса, 2019 р.).

Достовірність отриманих результатів підтверджують відповідні розробки Шелеметьєвої Тетяни Вячеславівни, які знайшли своє практичне застосування в діяльності окремих установ, що підтверджується відповідними довідками про впровадження, зокрема: Національної туристичної організації України, Департаменту культури, туризму,

національностей та релігій Запорізької обласної державної адміністрації, комунального підприємства “Туристичний інформаційний центр” Запорізької міської ради, Виконавчим комітетом Бердянської міської ради, Запорізької обласної організації Товариства “Знання” України, туристичної фірми “Дімона-Авіатур”, туристичної фірми “Туристичний клуб «ЛеТай»”.

Результати дослідження використовуються у навчальному процесі Запорізького національного технічного університету при розробці методичного забезпечення та викладанні таких дисциплін, як: “Менеджмент туризму”, “Стратегічний менеджмент в туризмі”, “Антикризове управління в туризмі”, “Економіка туризму”, “Організація діяльності туристичних фірм”; Класичного приватного університету при викладанні таких дисциплін, як: “Національна економіка”, “Міжнародний туризм”, “Менеджмент в туризмі”.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення і висновки дисертаційної роботи достатньо повно висвітлені в 52 наукових працях, з яких: 6 – монографії, 24 – статті в наукових фахових виданнях (у тому числі 15 – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних Index Copernicus, РІНЦ, 2 – статті в зарубіжних виданнях), 22 – матеріали конференцій. Загальний обсяг праць – 126,1 д. а., з яких 43,88 д. а. належать особисто автору.

В опублікованих працях знайшли відображення положення наукової новизни і висновки за результатами дослідження, зафіксовано особистий внесок дисертанта в розробці зазначеної наукової проблеми. За побудовою та структурою наукові праці автора відповідають вимогам до наукових публікацій.

Оцінка змісту дисертаційної роботи та її завершеності, зауваження та дискусійні положення

Аналіз змісту та структури дисертаційної роботи, викладених в ній теоретичних положень, науково-методичних і прикладних розробок, дозволяють оцінити її позитивно. Вона за своїм змістом повністю відповідає меті та поставленим завданням дослідження. Робота викладена у логічній послідовності, літературною українською мовою, оформлена у відповідності з вимогами.

У цілому, оцінюючи дисертаційну роботу позитивно, вважаємо за доцільне звернути увагу на наступні дискусійні положення і окремі недоліки, зокрема:

1. Підрозділ 1.3. дослідження стосується розгляду міжнародного досвіду щодо управління розвитком туризму та можливостей використання його в Україні. Проте, на рис. 1.2.-1.3. наведено частка прямих надходжень від туризму до ВВП країн світу у 2018 р. та доходи від туризму в країнах світу у 2018 р. у млрд. дол. З огляду на назву та зміст підрозділу ці дослідження не мають прямого відношення до розділу 3 (підрозділ 3.2.), де наведено частку прямих надходжень від туризму до ВВП України (рис. 11),

що надало б більшу значимість для дисертаційної роботи порівнюючи ці результати.

2. В підрозділі 2.4. дисертант зазначає, що системний підхід як компонент методології управління має особливі ознаки. Враховуючи особливості управління розвитком туризму, її ролі та вагомий вплив на розвиток економіки, така ознака, як цілісність є найбільш важливою. Але, це твердження потребує більш розгорнутої аргументації (пояснення).

3. В ході виокремлення проблем управління розвитком туризму в Україні (табл. 2.2) доцільно було б здійснити групування їх в залежності від трансформаційних змін в економіці України (с. 236-247), що значно б покращило дисертаційну роботу.

4. У підрозділі 3.2. (табл. 3.5) наведено засоби розміщування за регіонами України у 2018 р., а також в табл.3.8 наведено данні надходжень туристичного збору до місцевих бюджетів за 2016-2017 рр. та I півріччя 2018 р. Але, на нашу думку, дослідження засобів розміщування за регіонами України в динаміці та надходжень туристичного збору до місцевих бюджетів в динаміці та за областями України підвищило б значимість результатів цього аналізу та висновків.

5. У підрозділі 5.2. наведено результати факторного PEST-аналізу розвитку туризму в Україні (табл. 5.8). Разом з тим, зазначимо, що технологічні фактори такі як рівень наукових розробок та сучасні технології обслуговування в сфері туризму та гостинності мають з наведеного однаковий вплив на розвиток туризму. Тому, на нашу думку, їх потрібно об'єднати під фактором «інноваційний розвиток туристичної галузі».

6. На стор. 222-224 розглядається особливості, які мають податки, що надходять до бюджету від туристичної діяльності. В цьому аспекті доцільним було б дослідити які ставки туристичного збору мають окремі сільські, селищні, міські ради або ради об'єднаної територіальної громади для свого населеного пункту.

7. Не всі підрозділи дисертації рівноцінні за обсягом.

Однак, висловлені зауваження не змінюють загальної високої оцінки теоретико-методологічного рівня і практичної значущості отриманих результатів дисертаційної роботи в цілому. За змістом і науково-практичною спрямованістю дисертаційне дослідження є фундаментальним і новаторським.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Оцінюючи дисертаційну роботу Шелеметьєвої Тетяни Вячеславівни за темою «Управління розвитком туризму в Україні в умовах трансформації національної економіки» в цілому, можна зробити висновок, що вона є актуальною, завершеною науковою працею, виконаною особисто на достатньо високому теоретико-методологічному рівні, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують проблему

обґрунтування теоретико-методологічних засад та розробка практичних рекомендацій щодо управління розвитком туризму в Україні в умовах трансформації національної економіки, спрямовані на створення умов для забезпечення сталого розвитку сфери туризму та курортів.

Зміст автореферату є ідентичним основним положенням дисертації. В ньому наведені головні результати та висновки дослідження, наукова новизна та практична цінність цих результатів. Основні положення дисертаційної роботи висвітлені в опублікованих працях автора.

Новизна висновків наукового дослідження і практичних рекомендацій, викладених у дисертації, дають підстави оцінити роботу як вагомий науковий внесок, що дозволило обґрунтувати теоретико-методологічні та методичні засади щодо управління розвитком туризму в Україні в умовах трансформації національної економіки.

За формальними та якісними параметрами дисертаційна робота на тему «Управління розвитком туризму в умовах трансформації національної економіки» повністю відповідає вимогам п. 9, 10, 12-14 «Порядку присудження наукових ступенів» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013р. зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015р. та № 1159 від 30.12.2015р. до докторських дисертацій економічного спрямування, а її автор Шелеметьєва Тетяна Вячеславівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
Національний університет «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»
Міністерства освіти і науки України,
в. о. директора навчально-наукового
інституту фінансів, економіки та менеджменту

 Черниш І.В.

Перший проректор – проректор з науково-педагогічної роботи

 Коробко Б.О.